

Måndagen den 27 Januari 1868.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades 6 protokollsutdrag för den 25 och protokollet för den 22 dennes.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Herr Nordenfelts, Leonard Magnus, den 25 dennes bordlagda motion N:o 28, angående anvisande af ett extra anslag å 15,000 R:dr, för verkställande af utredning angående en från jernvägen mellan Örebro och Köping till sjön Siljan och Falun utgående jernbanas inflytande på nettoinkomsten af Statens jernvägstrafik, landets metalltillverkning m. m.

Föredrogs Herr Nordenfelts, Leonard Magnus, den 25 dennes bordlagda motion N:o 29, om anvisande af ett extra anslag å 160,000 R:dr för Statens kartarbeten och geologiska undersökningar, i stället för de af Kongl. Maj:t äskade särskilda anslag å tillsammans 195,000 R:dr för fortsättande af Topografiska korpens arbeten, Rikets ekonomiska karteverk och Geologiska undersökningarne.

Herr Berg: Ehuru det kan anses föruiätet af mig såsom nykommen att bemöta denna motion, isynnerhet sedan Chefen för Topografiska korpens i frågan yttrat sig, har jag likväl ansett mig af åtskilliga skäl icke böra underlåta det. Ett af dessa skäl är, att jag tror, att motionären begått ett misstag, då han upptagit, att halfva kostnaden för Statens kartarbeten skulle utgöras af anslag till Topografiska korpens.

Det är orätt att tillägga kartverket större kostnad, än det med rätta tillkommer, att antaga Topografiska korpens ändamål uteslutande vara utförandet af kartverket. Topografiska korpens syftemål i krig är att vara en del af generalstaben och jag tror, att de sysselsättningar och uppdrag, som tillhöra denna armékorps, äro högst nödvän-

diga och såsom sådana högst magtpåliggande. Generalstabens verksamhet i krig är så väsendtlig, att den bör ega att uppbära sin lön med samma rätt som hvarje annan korps, vare sig infanteri, kavalleri eller artilleri. Man har visserligen hört omtalas drabbningar, som vunnits uteslutande af infanteri, likasom man vid slaget vid Bornhöft såg kavalleriet uteslutande vinna striden; men en armékorps kan likväl ej sakna generalstabs-officerare. På denna grund och ehuru väl det i en framtid möjligen skulle kunna ordna sig på annat sätt, anser jag, att det i fredstid icke vore nyttigt och i krigstid alldeles utförbart, derest Chefen för Topografiska korpserna öfvertoge chefskapet för ekonomiska kartverket.

Hvad åter angår Landtmäteristaten och Geologiska kartverket, hvilka med hvarandra hafva flera föreningspunkter, vill jag hvarken bestrida eller medgifva deras sammanslagning. Jag ville snarare medgifva nyttan af densamma, ty en landtmätare borde äfven vara geolog; han borde kunna utföra ett geologiskt kartverk.

Men på samma gång jag tillåter mig i detta afseende bemöta motionärens anförande, ber jag att få nämna, att jag lika varmt som han nitälskar för såväl enskild som allmän hushållning. Jag är villig att för min del rösta för att den hushållning, motionären afser, må ega rum, ehuru jag tillstyrker den af andra skäl, på andra grunder och annat sätt.

Under den tid jag för nära 40 år tillbaka hade äran tillhöra Topografiska korpserna och tjenstgjorde vid dess arbeten, tror jag, att ett sådant som det nu af Kongl. Maj:t föreslagna tillskott af 75.000 riksdaler icke någonsin begärdes eller användes. Jag kan visserligen vara öfvertygad om, att omkostnaderna för sådana arbeten som Topografiska korpserna nu äro något högre än hvad de då voro, äfvensom att lefnadskostnaden och resekostnaden då äfven var lägre än nu; men om ock detta belopp under denna tid varit anslaget, hade likväl icke medhunnits mera än som på dessa sex och trettio sednare ären blifvit verkställt. På den tiden voro arbetena vid Topografiska korpserna på flera afdelningar fördelade till en utsträckning, som numera kanske icke är erforderlig. Sälunda fanns en förening, som hade de geologiska observationerna sig uppdraget, en annan hade uppmätningen och dertill hörande arbeten, en tredje hufvudkartarbetena och rekognosceringarne, och en fjerde upptogs af undervisnings meddelande till yngre befäl. Då en del af dessa arbeten sälunda förrättades i ändamål att derigenom sprida undervisning, hvilken ännu behöfves, vågar jag tro, att den del af kartverket, som verkställas af Topografiska korpserna och som upptages i det stora anslaget, är något som snarare bör debiteras undervisningen än kartverket.

På samma gång jag ber att få vindicera Topografiska korpsernas rätt att få betraktas såsom en korps, ej ensamt tillsatt att verkställa det ekonomiska kartverket, utan som intager en plats i arméén, uttalar jag en kär önskan att uti den Proposition, som vi från Kongl. Maj:t vänta angående armééns organisation, vi finge se, att en ökad generalstab uti densamma blefve ifrågasatt, icke derföre att jag anser nuvarande tjenstgöringen vid generalstaben såsom något nyttigt, men derföre att arméén i krig behöfver hela den officerskorps, som den nu har.

Generalstaben behöfver ökas, Topografiska korpserna behöfver bibe-

hålla fulla anslaget till den aflöning, den har att bestrida, utan att detsamma debiteras kartverket. Men jag tror dock att i tider af behof, sådana som nu äro för handen, 75,000 R:dr icke äro fullt nödvändiga till de kartarbeten som förestå. Jag beder att få nämna att, ehuru jag anser Topografiska korpsen nödvändig och icke böra sammanslås med Rikets ekonomiska kartverk och de geologiska undersökningarne, jag likväl anser, att omkostnaderna för Topografiska korpsens arbeten kunna under något är förminsas, liksom ock det anslag bör kunna förminsas, som blifvit ifrågasatt för ekonomiska och geologiska karteverken.

Jag anhåller slutligen vördsammast, att detta mitt anförande må få beledsaga remissen till Stats-Utskottet.

Grefve Sparre, Eric: Jag anhåller äfven att få yttra några ord i anledning af den föredragna motionen, dock ej alldeles i samma syfte som den siste värde talaren.

Det har vid denna frågas behandling visat sig, att, ehuru vi alla obestriddigen tillerkänna motionären goda insigter såsom ingenjör, hans förmåga blifvit af chefen för Topografiska korpsen ifrågasatt, beträffande bedömandet huru de topografiska kartorna böra uppgöras. Jag vill nu ej yttra mig om, huruvida jag i nämnda afseende delar chefens för Topografiska korpsen åsigt. Deremot instämmer jag med honom fullkomligt deruti, att det alldeles icke är fyra olika slags kartor, som för det närvarande upprättas. Det upprättas nemligen en karta af Topografiska korpsen och en för ekonomiska karteverkets räkning; och denna sistnämnda begagnas sedermera vid de geologiska undersökningarne. Men sedan jag nu gjort chefen för Topografiska korpsen rättvisa i denna del, vågar jag dock, under erkännande af hans djupa insigter i öfrigt, i min obetydliga ordning bestrida honom förmågan att rätt bedöma de geologiska undersökningarne. De grundsatser, beträffande dem, han uttalat, kunna visserligen, från en viss synpunkt sedda, vara ganska bra; dock fann jag ej att de i tillämpningen skulle medföra någon nytta för våra jordbrukare, för hvilka det skulle vara af ej obetydligt intresse att kunna återfinna sina egor på geologens karta och dymedelst vinna upplysning om, hvar de hafva att söka hvarjehanda för åkerbrukets bedrivande nyttiga ämnen. Jag anhåller att få erinra derom, att jordlagren, som träffas utbredda i skiljda hvarf, täcka hvarandra, och att man vid undersökningar funnit mergel på ett djup af 10 till 20, ja stundom 30 fot under jordytan. Så djupt går ej plojen; och deraf följer, att jordbrukaren i många år kan häfda sin jord, utan att hafva någon aning om att mergeln döljer sig på djupet af hans tegar. Af vikt för honom är dock att veta, om mergeln ligger så högt, att den är för plojen åtkomlig; och detta bör han få veta genom de geologiska undersökningarne, som jemväl skola upplysa honom, om andra ämnen finnas att tillgå, som för jordbruket äro nyttiga, t. ex. kalkarter, och om de äro lätt åtkomliga. Att dessa undersökningar kunna medföra stort gagn torde derföre icke kunna ifrågasättas.

Jag anhåller om ursäkt, för det jag vid detta tillfälle upptager Kammararens dyrbara tid. Jag gör det dock ej utan skäl och vill fästa uppmärksamheten derpå, att, om utan någon protest till Stats-Utskottet

från sådana män, som här finnas, skulle ingå förslag och yttranden om minskning i de ifrågavarande anslagen, lätt kunde hända, att till följd af en loflig sparsamhet fråga komme å bane att helt och hållet draga in anslagen; och hafva de väl en gång blifvit indragna, torde det blifva svårt nog att få dem åter. De geologiska undersökningarne äro dock af alltför stor vikt, att man skulle låta dem så afstadna. Må det tillåtas mig att ådagalägga detta genom ett praktiskt bevis, genom att visa hvad värde sättes å de geologiska kartorna i landsorten. För att något tidigare erhålla fullständiga geologiska kartor öfver Elfsborgs län, besöto landstinget och hushållningssällskapet i länet, på min framställning, att bevilja ett årligt anslag af 2,000 R:dr. I Göteborgs och Bohus län förordnades en person, som särskildt aflönades, för att anställa geologiska undersökningar inom länet; och man har beräknat att kostnaderna för undersökningarne inom detta enda län uppgått till omkring 80,000 R:dr, som af hushållningssällskapet utbetalts. Mannen flyttade dock sedermera och undersökningarne afstodade. De geologiska undersökningarne hafva ock ledt till ganska goda resultat inom Elfsborgs län. Så har man t. ex. upptäckt mergel midt på Svältorna, i det magra Kind och i Marks härad, der den så väl behöfs. Under sådana förhållanden kan man väl ej gerna ifrågasätta undersökningarnes behöflighet eller på allvar vilja beröfva dem de anslag, som hittills varit beviljade.

Beräffande det Ekonomiska karteverket har motionären yttrat, att det borde utföras i mindre skala. Hvad man då kan lägga detta karteverk till last, icke är det att kartorna utgifvas i för stor skala, snarare motsatsen. Dock vill jag i detta fall erinra, att mätningarne anställas och konceptkartorna upprättas i större skala än de kartor, som sedermera från trycket utgifvas; hvadan man kan hoppas att af arbetet få draga den fördel, som i ett här förut ej omnämndt afseende åsyftas. Det är nemligen meningen, att det Ekonomiska karteverket skall ställas i sammanhang med det föreslagna nya systemet rörande förteckningarne öfver eganderätt och panträtt till fast egendom. Då detta system hunnit till full utveckling, skall hvarje jordegendom, i förteckningen eller boken upptagen under ett visst nummer, hafva sitt motsvarande nummer på kartan; och med ledning af denna skall man kunna finna gränserna för den ifrågakomma egendomen; hvaraf följer att i ju större skala kartorna äro uppgjorda, desto noggrannare skola gränserna emellan de särskilda egendomarne kunna bestämmas. Detta karteverk är ej afsedt uteslutande för Staten, utan är äfven för den enskilde jordegaren af högsta vikt, då han derigenom kan få en säker och fullständig kännedom om sin egendoms areal och dess verkliga gränser.

Såsom ej varande topograf eller landtmätare, vill jag ej ingå i bedömande af förtjensterna eller bristerna i det ekonomiska karteverket. Men hvad jag, såväl emedan jag sjelf något petar i jorden, som ock till följd af min befattning såsom landshöfding, kommit i erfarenhet af, är nyttan af detta karteverk; hvarföre jag ock på det ifrigaste förordar att hvad derför blifvit anslaget måtte fortfarande få utgå, och tillika, i sakens intresse, önskar att det ej måtte ställas under chefen för Topografiska korpsen eller något annat verk eller myndighet.

Jag anhåller. att detta mitt yttrande måtte få åtfölja motionen till Stats-Utskottet.

Efter härmed slutad öfverläggning, hänvisades motionen jemte de i anledning deraf afgifna yttranden till Stats-Utskottet.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Herr Hazelii den 25 dennes bordlagda motion N:o 30, angående låneunderstöd för laga skiften i Norrland.

Föredrogs Herr Hazelii den 25 dennes bordlagda motion, N:o 31, angående upphäfvande af den i kommunallagarne aktiebolag tillerkända rösträtt.

Herr von Geijer: Då denna motion vid sista sammanträdet väcktes, fann jag att den rörde en ganska vigtig fråga, hvarföre jag begärde den på bordet. Jag har nu tagit närmare kännedom om dess innehåll.

Motionären vill från rösträtt i kommunen utesluta vissa nu der röstberättigade bolag, hvilka skulle så till sägandes bilda det opersonliga kapitalet. Till dylika bolag höra efter motionärens åsigt aktiebolagen; och föreslår han »att den i kommunalförfattningarne aktiebolag tillerkända rösträtt måtte försvinna».

För min del anser jag, att en viss klass af bolag borde fräntagas rösträtt i kommunen. Men i denna klass skulle jag i främsta rummet vilja upptaga just de bolag, som motionen, tydd efter orden, icke lärer afse. Jag menar nemligen bankbolag, hvarom Bevillningsförordningens 10 § talar. Jag kan ej tro, att alla bankbolagen kunna kallas aktiebolag. Aktiebolag är ju en benämning, som rätteligen tillkommer *endast* de bolag, hvilka bildats på grund af Kongl. Förordningen den 6 Oktober 1848. Denna förordning innehåller särskild föreskrift derom, att, när bolag på grund af densamma bildas, skall bolaget i bolagsordningen benämnas aktiebolag, och skall benämningen utmärka bolagets egenskap af aktiebolag. Skulle jag uti detta mitt resonnement misstaga mig och bankbolag således i allmänhet kunna räknas till aktiebolag, så omfattar motionen visserligen de bolag, hvilkas nu egande rösträtt i kommunen borde, enligt min åsigt, dem fräntagas eller åtminstone nedsättas. Men i sådant fall anmärker jag emot motionen att, då den omfattar *alla* aktiebolag, har den fått en alltför stor utsträckning. Det går väl icke an att från rösträtt i kommun utesluta ett bolag, hvilket till exempel blifvit bildadt för att vid detsamma tillhöriga bruks- och landegendomar bedrifva bergs- och jordbruk. Ett dylikt bolag eger stundom all fast egendom i kommunen. Vissa aktiebolag för bedrifvande af fabriksrörelse, och hvilka hafva en stor personal i sin tjänst, lära ej heller lämpligen kunna från rösträtt i kommunen uteslutas.

Jag har nu yttrat mig i hufvudsaken; och ber att med några ord få bemöta motionärens resonnement i en del, der jag tror att han något misstagit sig.

Motionären påstår, att en aktiebolagsman utöfvar en tvåfaldig kommunalröst; och säger att: »lottegare, hvilka, sedan de först utöfvat valrätt i den kommun de såsom medborgare tillhöra, tråda för andra gången fram under den väldiga skepnaden af ett delegareombud, som fyller valurnan till öfversta brädden».

Fullt exakt kan detta påstående, efter hvad jag tror, icke vara. En medborgare, som är delegare uti ett aktiebolag i Halmstad, och bor i Helsingborg, utan att der skatta för fastighet eller inkomst, har visserligen icke någon tvåfaldig kommunalröst. Han röstar medelbart i Halmstad, men har ingen plats vid valurnan i Helsingborg.

Att en medborgare *kan* hafva rösträtt i flera kommuner är visserligen sannt. Detta förhållande inträffar med enhver medborgare, som eger och brukar fast egendom eller ock bedrifver rörelse i tvänne eller flera kommuner, men beror ingalunda på medborgarens egenskap af delegare i aktiebolag.

Jag anhåller, att detta mitt yttrande måtte få åtfölja motionen, när den till Utskott remitteras.

Herr Nordström: Jag ber att i afseende å den föredragna motionen få göra den anmärkning, att jag finner den ej fullt uttömma det ämne, hvarom den handlar.

Vi hafva två slag af bolag. Det ena med solidarisk ansvarighet för samtliga bolagsmännen; och det andra, der bolagsmännen icke svara med mera än de tecknade aktiebeloppen. Begge slagen kunna vara aktiebolag; ty den omständigheten, huruvida bolaget ställes på lotter och ett större eller mindre antal sådana utgifvas, är en helt och hållet ekonomisk arrangementsfråga. Med stöd af de principer, motionären i sitt förslag framställt, skulle man emellertid komma till ett resultat, som han måhända ej åsyftat. För min del tror jag, att samma skäl, som tala för att upphäfva rösträtt i kommunala angelägenheter för bolag med till aktiebeloppen begränsad ansvarighet, äfven tala för samma åtgärd i afseende å bolag med solidarisk ansvarighet, och tilläuter jag mig i anledning häraf föreslå, att det af motionären begagnade ordet »aktie» uteslutes ur förslaget, och i stället ordet »bolag» införes. Det var endast detta amendement jag önskade få göra till motionen.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, hemställde Herr Grefven och Talmannen, att den förevarande motionen jemte yttrandena skulle hänvisas till Lag-Utskottet, dock med förklarande, att derest Riksdagen komme att nedsätta ett Särskildt Utskott för behandling af alla frågor rörande ändringar i kommunallagarne, motionen och yttrandena borde till detta Utskott öfverlemnas.

Ropades ja.

Föredrogs Herr Gyllenrams den 25 dennes bordlagda motion, N:o 34, om ett tillägg till 70 § i Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad.

Hänvisades till Lag-Utskottet med enahanda förklarande som vid den föregående motionen.

Föredrogs och hänvisades till Lag-Utskottet Herr Rettigs den 25 dennes bordlagda motion, N:o 35, om antagande af ett lagstadgande rörande tiden för meddelande och expedierande af häradsrätts beslut i inteckningsärenden.

Föredrogs och hänvisades till Bevillnings-Utskottet Herr von Möllers den 25 dennes bordlagda motion, N:o 36, angående ändringar i Bevillningsstadgan.

Föredrogs och hänvisades till Lag-Utskottet Herr Munthes den 25 dennes bordlagda motion N:o 37, om ändring i sista momentet i § 20 Jagtstadgan.

Herr Hazelius uppläste en motion, N:o 44, angående upphörande af undervisningen i alla icke militära läroämnen vid Krigshögskolan.

Begärdes på bordet.

Frih. von Otter afgaf en motion. N:o 45, angående sättet för utseende af deputerade för markegångstaxornas upprättande.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag blifvit utfärdadt till sammanträdets fortsättning kl. 6 e. m.

Friherre Raab, Carl Adam, väckte en motion, N:o 46, angående ändringar i Kongl. Förordningen om en allmän Hypotheksbank, samt öfverlemnade af en del utaf Riksbankens årliga vinstmedel till Hypotheksbanken.

Bordlades.

Herr Odelberg uppläste en motion, N:o 47, om inköp för Statens

räkning af till skogskultur tjenlig jord i de medlersta och södra länen m. m.

Begärdes på bordet.

Herr Petre afgaf en motion, N:o 48, om anslag till Lithografen C. J. Billmark, för fortsatt utgifvande af plancheverket: »Sverige, aquarell, litografier och tontryck.»

Bordlades.

Herr Wallenberg väckte en motion, N:o 49, om indragning af det från Riksbanken till Manufaktur-diskonten beviljade kreditiv.

Motionen begärdes på bordet; hvarjemte anmälte sig och yttrade

Herr Reuterswärd: Det är, om jag rätt minnes, andra eller tredje gången som detta förslag väckes, hvilket, af motionären så ifrigt förfäktadt, äsyftar att frändraga vår industri en af de hjulpkällor, som ännu ej alldeles utsinat. Förslaget har tillförenej ej skördat någon framgång; och jag hoppas att det ej heller nu har att påräkna något understöd inom Representationen. Förbehållande mig att framdeles, då frågan till afgörande förekommer, få fullständigt yttra mig om motionen, anhåller jag nu endast att detta korta anförande måtte få beledsaga densamma till Utskottet.

Herr Wallenberg uppläste en motion, N:o 50, om ändringar i Bevilningsstadgan.

Bordlades.

Herr Wallenberg afgaf vidare en motion, N:o 51, angående ändringar i kommunallagarne, i fråga om bolags rösträtt.

Herr Grefven och Talmannen hemställde, huravida Kammaren behagade hänvisa denna motion till Lag-Utskottet, dock med förklarande, att, derest Riksdagen komme att tillsätta ett Särskildt Utskott för behandling af frågor rörande ändringar i kommunallagarne, motionen borde till detta Utskott öfverlemnas.

Ropades ja.

Herr

Herr Wallenberg väckte en motion, N:o 52, om bolags förpligtande att årligen till Kongl. Maj:t insända uppgifter å deras grundkapital, reservfond, m. m.

Begärdes på bordet.

Herr Wallenberg uppläste följande tre motioner:

N:o 53, angående upphäfvande af nu gällande stadganden, rörande särskild värdering af i mät tagen eller konkursmassa tillhörig fast egendom;

N:o 54, angående ändring af gällande stadganden rörande auktioner å utmätt fast egendom; och

N:o 55, angående ändring af gällande föreskrift om sättet för utmätt fast egendoms försäljning å auktion.

Hänvisades till Lag-Utskottet.

Slutligen afgaf Herr Wallenberg en motion, N:o 56, angående ändring af 72 § Regeringsformen.

Hänvisades till Konstitutions-Utskottet.

Herr Schartau uppläste en motion, N:o 57, om antagande af en författning rörande förlagsinteckning, m. m.

Begärdes på bordet.

Grefve Cronstedt afgaf en motion, N:o 58, om beviljande af 500,000 R:dr, för påbörjande af en stambana, utgående från Stockholm —Upsala-banan öfver Almarestäk emot Sevallå.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr Frisk väckte en motion, N:o 59, angående ändringar i Kongl. Förordningen om bränvins försäljning.

Hänvisades till Bevillnings-Utskottet.

Herr Dickson, Charles, uppläste en motion, N:o 60, angående ändring af 8 § i Bevillnings-stadgan.

Hänvisades till Bevillnings-Utskottet.

Herr Gyllenram afgaf en motion, N:o 61, angående förstärkning af det från Riksbanken till länekontoret i Wisby anvisade förslag till penningarörelsens bedrifvande.

Hänvisades till Banko-Utskottet.

Herr Säve väckte en motion, N:o 62, om lärares vid elementarläroverken ingående på Allmänna Indragningsstaten vid 60 års ålder och efter 30 tjensteår.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr Säve uppläste en motion, N:o 63, om tillägg till 25 § i Kongl. Förordningen om bränvius försäljning.

Begärdes på bordet.

Herr von Koch afgaf följande motioner:

N:o 64, angående skyldighet för dem inom kommunerna, som icke ega fastighet, att deltaga i kostnaderna för uppförandet och underhållet af allmänna byggnader, m. m.;

N:o 65, angående ändringar i kommunallagarne;

N:o 66, angående lindring af båtsmanshållet i Blekinge; och

N:o 67, angående laxfisket i den s. k. Pukaviksfjorden.

Alla dessa motioner bordlades.

Friherre Raab, Adam Christian, anförde skriftligen:

I dagens plenum har en särdeles tänkvärd motion blifvit af Herr Odelberg väckt i afseende på skogshushållningen, hvilken motion blifvit bordlagd. I föregående plena hafva, i denna Kammare, andra motioner i samma ämne blifvit väckta, hvilka blifvit remitterade än till Stats-Utskottet

än till Lag-Utskottet. — Jag känner icke med visshet, men föreställer mig att samma fråga framkallat förslag äfven i Andra Kammaren.

Skogens vårdande för kommande slägters behof är obestriddigen ett af de viktigaste föremålen för Riksdagens omtanke och omsorger. Redan ur denna synpunkt, och desto heldre som de särskilda förslag, hvilka blifvit framställda, hafva det inbö des samband, att de böra gemensamt och således i samma Utskott behandlas. anser jag ändamålsenligt att ett Särskildt Utskott för deras upptagande varder tillsatt, och får derföre vördsamligen föreslå,

att Kammaren ville för sin del besluta tillsättande af ett Särskildt Utskott af fjorton ledamöter, — sju af hvardera Kammaren — för upptagande och behandling af alla vid denna riksdag väckta motioner och förekommande frågor rörande skogshushållningen.

Stockholm den 27 Januari 1868.

A. C. Raab.

Detta förslag begärdes på bordet.

Upplästes ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, N:o 51, med inbjudning till Första Kammaren att förena sig i Andra Kammarens beslut om tillsättande af ett Särskildt Utskott, bestående af fjorton ledamöter, sju från hvardera Kammaren, för behandling af Herr Björeks motion, N:o 69, om åtgärders vidtagande till besparing i utgifterna för den civila administrationen, m. m.

Begärdes på bordet.

Friherre Fleetwood afgaf en motion, N:o 68, angående ändring af gällande föreskrifter rörande embets- och tjenstemäns rätt till pension från Allmänna Indragningsstaten.

Bordlades.

Slutligen upplästes en af Herr Adlersparre inlemnad motion, N:o 69, om sådan ändring i 2 Kap. 2 § Strafflagen, att dödsstraff ej må offentligen verkställas.

Hänvisades till Lag-Utskottet.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

In fidem
O. Bräkel.

Måndagen den 27 Januari 1868.

Kammaren sammanträdde kl. 6 e. m.

Justerades protokollet för den 23 dennes.

Friherre Bildt uppläste en motion, N:o 70, om anställande af undersökning rörande en jernvägslinie, utgående från Thureberg vid Stockholm—Upsala-banan öfver Almarestäk och Sevalla samt vidare öfver Smedjebacken emot Insjön i Dalarne.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr Troilius afgaf en motion, N:o 71, om beviljande af en årlig pension å 400 R:dr åt Maskin-ingeniören vid Statens jernvägstrafik, Friherre August von Dübens enka, Hedvig Adamina Eugenia von Düben, född von Vegesack.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr Arrhenius väckte en motion, N:o 72, om hvitbetssockerfabrikers befrielse från accis under fem års tid.

Hänvisades till Bevillnings-Utskottet.

Herr Wallenberg uppläste en motion, N:o 73, angående myntfotens bestämmande i guld.

Begärdes på bordet.

Herr Ehrengranat afgaf följande motioner:

N:o 74, angående skatt å cigarier;

N:o 75, angående fortfarande anslag till Gymnastiskt-ortopediska Institutet; samt

N:o 76, angående anvisande af medel till ersättning åt kringresande undervisare i sättet att insamla, förvara och tillreda svampar.

Dessa motioner bordlades.

Herr Beckman väckte en motion, N:o 77, om beviljande af ett årligt anslag å 8,000 R:dr, för inrättande af en normalskola i Stockholm och en dermed förenad pedagogisk undervisningsanstalt för blifvande lärare vid elementarläroverken.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr Beckman afgaf vidare en motion, N:o 78, om inskränkning af rättigheten att idka landthandel.

Begärdes på bordes.

Herr von Koch uppläste en motion, N:o 79, angående förlagsinteckningar.

Bordlades.

Herr Wærn afgaf en motion, N:o 80, om utfärdande af en ny förordning angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden.

Begärdes på bordet.

Herr Wallenberg uppläste följande motioner:

N:o 81, om ändring af 20 § i Banko-reglementet; och

N:o 82, om införande i Banko-reglementet af nödiga föreskrifter rörande expeditionen i Bankens kassor.

Dessa motioner bordlades.

Herr Nordström afgaf en motion, N:o 83, att det åt Riksarkivet beviljade anslag för inköp af inhemska tryckta arbeten måtte få användas jemväl till anskaffande af utländska litterära arbeten.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr Nordström anförde skriftligen:

Instämmande i det hufvudsakliga af Herr Wallenbergs i dag afgifna motion, med förslag till förändrad lydelse af 72 § Regeringsformen, anser jag mig dock icke böra underlåta att särskildt fästa uppmärksamheten på den sats i detta förslag, som afser Riksbankens skyldighet att inlösa vid anfordran sina i omlopp försatta sedlar. Då det nemligen nu är stadgadt, att dessa sedlar skola efter deras lydelse af Banken *med silfver* inlösas, äro uti Herr Wallenbergs förslag orden: »med silfver» utlemnade, hvadan den påpekade satsen skulle lyda: dessa sedlar skola efter deras lydelse af Banken inlösas. Till utlemnande af de utmärkta orden finner jag något tillräckligt skäl ej förevara, utan anser tvärtom den säkerhet för alla egendomsvärden, som ligger i myntvärdet, derigenom under tider af finansiella kriser kunna blifva utsatt för ganska betänkliga vådor. Den i grundlagen nu fastställda myntstandardens är silfver, och dermed, *men hvarken med guld eller koppar*, skola Riksbankens sedlar nu inlösas. Utelemnas orden: »med silfver» är bestämningen af standarden försvunnen ur grundlagen samt derigenom undandragen Konungens lagstiftande magt och återfinnes ej heller annorstädes såsom sådan fastställd. Må vara att silfverstandardens, i följd af hvad derom i nyaste tider blifvit i Europa föreslaget, kan komma att förändras till guld, — något för hvilket många viktiga skäl kunna anföras; men frågan derom är ännu på långt när icke tillfyllest granskad, än mindre med bifall afgjord, och till dess borde ej heller förändringar vidtagas, som låte stadgandet om vår nuvarande standard försvinna utan att i stället insätta någon annan.

Jag anhåller att detta mitt yttrande måtte få åtfölja remissen till Konstitutions-Utskottet.

Stockholm den 27 Januari 1868.

J. J. Nordström.

Detta anförande blef, uppå gjord proposition, hänvisadt till Konstitutions-Utskottet.

Kammaren åtskiljdes kl. 8 e. m.

In fidem
O. Brakel.